

Hr Aare Siir
Eesti Politsei Kutseühing

Teie: 05.12.2019 nr

Meie: 03.01.2020 nr 2-1/990-2

Vastus selgitustaotlusele

Austatud Aare Siir

Siseministeeriumis registreeriti 5. detsembril 2019. aastal Teie juhtkirjana pealkirjastatud pöördumine, mille leheküljel 5 esitate Siseministeeriumile neli küsimust. Vastame Teie küsimustele järgmiselt.

1. Kas PPA-s on olemas põhimõtted või reglement millest lähtuvalt on määratletud millised ametikohad eeldavad politseiametniku staatuse olemasolu vajadust ja millised seda ei vaja?

[Politsei ja piirivalve seaduse](#) järgi on politsei ülesanneteks süütegude ennetamine, avaliku korra kaitse, dokumentide ja tegevuslubade väljastamine, kodakondsuse ja migratsiooni valdkonna asjade korraldamine, otsingu- ja päästetöö tegemine ning merereostuse avastamise ja likvideerimise korraldamine, otsingutööde tegemine maismaal lennuõnnetuse korral, piirivalve valdkonna asjade korraldamine, süütegude menetlemine ja karistuste täideviimine ning muud seaduses sätestatud ülesanded. Nende ülesannete täitmiseks peab politseiametnik vastama politseiametniku kutsesobivus-, tervise-, haridus- ja kehalise ettevalmistuse nõuetele. Politseiametnikul peab olema vähemalt keskharidus ja politseiharidus, ta peab vastama kõrgendatud füüsiliste ja vaimsete võimete nõuetele jms. Politseiametnik peab olema võimeline töötama kõrgepinge ja ohu olukorras, tegema vahetustega tööd, kandma kaitsevarustust, kandma ja kasutama relva jms. Politseiniku ametikohtade määramisel tuleb arvestada nii politsei ülesannete, ametikoha ülesannete kui ka ametikohale kehtestatud nõuetega. PPA politseiametnike ametikohtade määramisel arvestatakse eeltooduga.

2. Kas politsei eripensioni aastate väljateenimise alused ja tingimused on kõigile võrdsed ning ei esine selle ärakasutamist?

PPVS-i kohaselt tekib õigus politseiametniku väljateenitud aastate pensionile 55-aastaselt politseiametnikul, kellel on vähemalt 20-aastane politseiteenistuse staaž, millest viis aastat pidevat politseiteenistuse staaži eelneb vahetult pensioniõigusliku ea täitumisele. Erisus on seaduses tehtud neile, kes olid PPVS-i jõustumisel politseiteenistuse seaduse alusel politseiteenistuses ja kes nimetati PPVS-i alusel politseiametniku ametikohale. Neil tekib õigus politseiametniku väljateenitud aastate pensionile 50-aastaselt ja vähemalt 20-aastase politseiteenistuse staažiga. Seaduses on kõigile politseiametnikele võrdsed tingimused olenevalt sellest, kas politseiametnik oli PPVS-i jõustumisel politseiteenistuses või asus ta

politseiteenistusse pärast PPVS-i jõustumist. Esimesel grupil on õigus politseipensionile 50- aastasel, teisel grupil 55-aastasel.

3. Kas PPA kõikidele ametikohtadele on kinnitatud ametijuhendid ja kas on kontrollitud, et ametikoha ametijuhend vastab tegelikkuses tehtava tööga?

[Avaliku teenistuse seaduse](#) (edaspidi *ATS*) järgi kehtestab ametisse nimetamise õigust omav isik või tema volitatud isik kõikidele ametiasutuse ametikohtadele ametijuhendi. Ametijuhendis määratakse ametikoha teenistusülesanded, ametniku haridusele, töökogemusele, teadmistele ja oskustele kehtestatud nõuded ning summeeritud tööaja, valveaja või öötöö kohaldamise korral sellekohane märge.

Ka Politsei- ja Piirivalveameti (edaspidi *PPA*) ametikohtadele on kehtestatud ametijuhendid, mis on suures osas kättesaadavad ka PPA veebilehel <https://www.politsei.ee/et/kontaktid/>. Need ametijuhendid, mis praegu veebilehel leitavad ei ole, on kas uuendamisel või ei ole need avalikud, s.t need on mõeldud asutusesiseseks kasutamiseks. Siseministeerium ei ole ametijuhendite vastavust tegelikult tehtava tööga võrrelnud, kuid mõistlikult võiks eeldada, et ametijuhendisse märgitud teenistusülesandeid täidetakse ka tegelikult.

4. Kas on olemas teave, kui palju PPA-s esineb olukordi kus koos ja alluvuses töötavad elukaaslased, hõimlased, sugulased ning head sõbrad ja peretuttavad kellega jagatakse ühiseid saladusi ja varjatud teavet ning ühiselt on kokku lepitud karjääri ja heaolu tingimused?

ATS-i kohaselt ei või teenistusse võtta isikut, kes on vastavat ametikohta vahetult kontrolliva ametniku abikaasa või abieluga sarnanevas suhtes olev elukaaslane või ametniku vanavanem, ametikohta vahetult kontrolliva ametniku või tema abikaasa või elukaaslase vanem või vanema alaneja sugulane, sealhulgas laps ja lapselaps. Vanemaks loetakse ka lapsendaja ja kasuvanem ning alanejaks sugulaseks ka lapsendatu ja kasulaps (edaspidi *seotud isik*). Nimetatud piirang kehtib ka ametniku ametikohta vahetult kontrolliva ametniku ametikoha täitmisel. Tähele tuleb panna, et kahe ametikoha vaheline suhe peab olema vahetu, s.t nad peavad olema otseses alluvuses. Kui nende vahele jääb veel üks juhtimistasand, siis ei ole ametniku ametikohale nimetamine keelatud. See tuleneb asjaolust, et sellisel juhul eksisteerib erapooletu isik, kes saab jälgida nii teenistusala korralduste kui antavate soodustuste seaduslikkust ja otstarbekust. Lähtuvalt põhiseaduse §-dest 11 ja 29 ei ole täielik lähedaste isikute ühes ametiasutuses töötamise keelamine ka põhjendatud¹.

Siseministeeriumil ei ole teavet selle kohta, kas üldse või kui palju PPA-s esineb olukordi, kus koos ja alluvuses töötavad elukaaslased, hõimlased, sugulased ning head sõbrad ja peretuttavad. Olukorda, kus vahetus alluvuses töötavad seotud isikud, nimetatakse huvide konfliktiks. Sellisel juhul on seotud isikutel seaduse järgi kohustus ametiasutust sellest teavitada. Lisaks kasutatakse huvide konflikti või selle riski vähendamiseks või maandamiseks tegevus- ja toimingupiirangut, enesetaandamise kohustust, huvide avaldamist, eetikakoodekseid, sõltumatuid komisjone jne.

Kui Teil on konkreetset teavet PPA ametiisikute huvide konflikti kohta, saab selle edastada PPA-le, Siseministeeriumile või anda sellest teada e-posti aadressil või telefonil, mis on toodud veebilehel korruptsioon.ee.

¹[Avaliku teenistuse seaduse käsiraamat](#)

5. Kas on olemas teave kui suures ulatuses esineb eelmises küsimuses väljatoodu osas olukordi mis esinevad erinevate ametkondade üleselt, erinevate ametkondade juhtide omavahelisi seoseid või / jne. suhteid?

Siseministeeriumil ei ole teavet küsitud olukordade kohta, muuhulgas ka teabe kohta, kas küsimuses 5 kirjeldatud olukordi ametkondade üleselt või ametkondades üldse esineb. Arvestades ATS-is sätestatud piiranguid, ei või selliseid olukordi ametiasutustes esineda.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mart Helme
siseminister

Svetlana Meister 6125012
svetlana.meister@siseministeerium.ee